

Temat: Informacja i komentarz – jak odróżnić?

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zapoznanie z pojęciami opinia i komentarz dziennikarski oraz doskonalenie umiejętności krytycznego czytania ze zrozumieniem i odróżniania w tekstach warstwy informacyjnej od opinii.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia w tekście wypowiedzi obiektywne i subiektywne,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje i interpretuje teksty, oddzielając informacje o faktach od opinii oraz wskazując środki językowe i elementy kompozycyjne charakterystyczne dla danego tekstu,
- komentuje i ocenia teksty pod względem przestrzegania zasad etycznych związanych z przekazywaniem informacji oraz opinii,
- tworzy różne krótkie teksty o zabarwieniu subiektywnym (komentarz),
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja, plakat,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z tekstem i materiałem audiowizualnym,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Informacja i komentarz- jak odróżnić?*
- materiały dla nauczyciela: *Informacja i komentarz- jak odróżnić?*,
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.”, red. L.Adrabińska-Pacula, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer z dostępem do Internetu , m.in.: [wikipedia, sjp.pwn.pl/](http://wikipedia.sjp.pwn.pl/);
- <http://synonim.net/synonim/wyra%C5%BCa%C4%87+opini%C4%99>
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna – Czy tekst dziennikarski jest „suchą” informacją? (5 min.)

- Sprawdzenie zadania domowego polegającego na tym, że uczniowie mieli zaznaczyć w różnych dziennikach i tygodnikach teksty o charakterze innym niż informacyjne.
- Uczniowie prezentują wybrane przez siebie teksty i wskazują, jakie tematy są w nich poruszane. Jakiego rodzaju są to teksty (recenzje, felietony, komentarze itp.).

Temat: Informacja i komentarz – jak odróżnić?

2. Faza realizacyjna

a) Czym jest informacja, czym jest opinia?/burza mózgów, praca indywidualna (12 min.)

- Postawienie uczniom głównego pytania lekcji: „Czym się różnią informacje od opinii?”. Uczniowie dyskutują i podają swoje definicje. Nauczyciel pomaga w sformułowaniu wniosków.
- Zapoznanie się z definicjami 'informacja' i 'opinia' w dostępnych słownikach, Internecie, np. na stronach: *sjp.pwn.pl*; wikipedia itp. (przykładowe definicje dostępne w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Sporządzenie notatki dotyczącej różnic między informacjami a opiniami – indywidualna praca ucznia (zad.1. z Karty pracy)

b) Jak wyrażamy opinie?/ praca indywidualna (12 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie zapoznali się z synonimami wyrażenia: 'wyrażać opinię' (na stronie <http://synonim.net/synonim/wyra%C5%BCa%C4%87+opini%C4%99>) i zapisali, z jakimi sposobami wyrażania opinii mamy do czynienia w pogrupowanych znaczeniowo synonimach pojęcia 'wyrażać opinię' (zad.2 z Karty pracy).
- Wybrani uczniowie odczytują, z jakimi formami wyrażania opinii mamy do czynienia w przypadku synonimicznych wyrażen (np. 1) oświadczać, wyrażać pogląd, stwierdzać: *bronić jakiegoś poglądu*, 2) dowodzić, wyrażać sąd, orzekać: *stwierdzać słuszność jakiegoś poglądu*, 3) mówić, odzywać się: *zabierać głos*, 4) oznajmiać, twierdzić, oświadczać: *przedstawiać jakieś stanowisko*, 5) orzekać, stwierdzać, wypowiadać się: *zabierać głos w jakiejś sprawie* itp.)
- Nauczyciel prosi, by uczniowie zapoznali się z różnymi pozajęzykowymi formami wyrażania opinii: uczniowie wykonują zad.1., str. 188 podręcznika „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN (wybrani uczniowie ustnie uzasadniają, czym różnią się w sposobie wyrażania opinii graffiti, demonstracja i głosowania w wyborach).
- Uczniowie zapoznają się z pojęciem 'sondaż' w rubryce „Ważne słowa” na str. 189, a następnie wykonują zad. 3, str. 189 : na podstawie sondażu przeprowadzonego wśród uczniów na temat obowiązku noszenia zmiennego obuwia piszą krótki tekst informacyjny do szkolnej gazetki.
- Chętni uczniowie odczytują swoje notatki.

c) Jak oddzielić informacje od opinii?/analiza, praca indywidualna (13 min.)

- Uczniowie na podstawie artykułu zawierającego oprócz informacji także opinię zastanawiają się, jak oddzielić informacje od opinii. Wykonują ćw. 6 a-d, str. 191 w: „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN (m.in. wypisują, jakie elementy opinii wprowadził do tekstu i tytułu autor wypowiedzi i po oddzieleniu faktów od opinii piszą notatkę prasową pozbawioną ocen).
- Uczniowie prezentują wyniki swej indywidualnej pracy.

3. Faza podsumowująca (3 min.)

- Dyskusja na temat tego, czy łatwo jest stworzyć tekst, który będzie pozbawiony wszelkich elementów zabarwionych emocjonalnie. Prezentacja opinii uczniów na forum.

Temat: Informacja i komentarz – jak odróżnić?

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Znajdź w dostępnych dziennikach i tygodnikach kilka tekstów mających charakter opinii.

Wybierz tekst prezentujący opinię, z którą się nie zgadzasz, spróbuj polemizować z autorem.

Zastanów się, na czym oparte są twoje opinie: czy na faktach, czy na wcześniej usłyszanych poglądach, czy na wiedzy, czy na uprzedzeniach, stereotypach, niechęci lub sympatii.

Swój polemiczny komentarz zapisz.

Temat: Informacja i komentarz – jak odróżnić?

KARTA PRACY

1. Po zapoznaniu się w dostępnych źródłach z definicjami pojęć 'informacja' i 'opinia' uzupełnij poniższe informacje na ten temat

a) zapisz w formie skojarzeń asocjogramy pojęć 'informacja' i 'opinia'

INFORMACJA

OPINIA

b) zapisz własnymi słowami definicję pojęcia 'opinia'

OPINIA:

.....
.....

2. Wejdź na stronę <http://synonim.net/synonim/wyra%C5%BCa%C4%87+opini%C4%99> i po przeanalizowaniu grup znaczeniowych wyrażenia 'wyrażać opinie' zastanów się i zapisz, z jakimi formami wyrażania opinii może być mowa w przypadku tych grup znaczeniowych. Do każdego z tych nazwanych form wyrażania opinii zapisz po 3 pochodzące z tej strony wyrażenia.

a) sposób wyrażania opinii:.....

synonimy:

b) sposób wyrażania opinii:.....

synonimy:

c) sposób wyrażania opinii:.....

synonimy:

d) sposób wyrażania opinii:.....

synonimy:

e) sposób wyrażania opinii:.....

synonimy:

Temat: Informacja i komentarz – jak odróżnić?

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Przykładowe definicje pojęć: 'informacja' i 'opinia'

a) Definicja pojęcia '**informacja**' wg Słownika języka polskiego PWN (<http://sjp.pwn.pl/>)

1. «wiadomość o czymś lub zakomunikowanie czegoś»
2. «dział informacyjny urzędu, instytucji»
3. «dane przetwarzane przez komputer»

b) Definicja pojęcia '**opinia**' wg Słownika języka polskiego PWN (<http://sjp.pwn.pl/>)

1. czyjeś zdanie o kimś lub o czymś; sąd; osąd; zdanie; pogląd;
2. renowa, reputacja;
3. ocena kogoś lub czegoś wyrażona ustnie lub pisemnie

2. Synonimy wyrażenia wyrażać opinię z podziałem na grupy znaczeniowe

(ze strony : <http://synonim.net/synonim/wyra%C5%BCa%C4%87+opini%C4%99>)

a) wyrażać opinię:

być zdania, że, informować, komunikować, mówić, ogłaszać, oświadczać, oznajmiać, powiadać, reprezentować pogląd, stać na jakimś stanowisku, stać na stanowisku, że, twierdzić, utrzymywać, wskazywać

b) wyrażać opinię:

dowodzić, ferować, konstatować, orzekać, oświadczać, oznajmiać, stwierdzać, ustalać, wyrażać przekonanie, wyrażać sąd

c) wyrażać opinię:

mówić, odzywać się, wypowiadać się, zabierać głos

d) wyrażać opinię:

mówić, oświadczać, oznajmiać, przemawiać, twierdzić, wyrażać przekonanie, wyrażać zdanie

e) wyrażać opinię:

orzekać, oświadczać, stwierdzać, wypowiadać się